

poznate jade i nevolje rusinskoga naroda u Galiciji.

Na koncu sjednice imalo se je razpravljati o prešnoj predlogu zastupnika Malika radi prodaje obale austrijskog Loyda u Trstu. Prešnost bijaše odklonjena.

Odgovor na češku interpelaciju radi obustave autonomije.

Oko podne sastala se konferencija načelnika, na kojoj je predsjednik zastupničke kuće dr. Sylvester upozorio na to, da je izbor delegacija određen na 18. novembra.

Česki zastupnici Staněk, Neumann i Choc zahijevaju, da vlada što prije odgovori na interpelaciju o uvođenju uprav. povjerenstva za Češku.

Ministar predsjednik grof Stürgkh veli, da je vlada spremna odgovoriti na interpelaciju, ali da bi rado sporazumno raditi s konferencijom načelnika. Ako bi ova konferencija bila zato, da se povede razprava o češkoj interpelaciji, onda bi on predložio, da se uvedu paralelno sjednice, pa bi se u jednoj sjednici uvijek raspravljalo o tekućim poslovima zastupničke kuće, dok bi druga bila posvećena raspravi o češkoj interpelaciji.

Predsjednik zastupničke kuće dr. Sylvester upozorava na to, da zastupničkoj kući preostaje do Božića samo malo vremena, premda bi kača međulim morala rješiti čitav financijski plan i držati rasprave o proračunu za prvo polugodište 1914.

Na češku interpelaciju odgovorili će ministar budućeg utorka.

U sjednici od četvrtka nastavila se rasprava o porezu na žestoka pića. Prvi govori rusinski zastupnik Lukaszewicz, nato usima rječ zastupnik Danu (njemački agrarac), koji izjavljuje, da će glasovati za osnovu. Iza njega govori rusinski zastupnik Kurylovicz (rusofil). Za njegova govora dolazi do burnih prizora. Govornik veli, da bi Austro-Ugarska morala nastojati, da stupi u što uže veze s Rusijom, jer je uvijek dirala u historička prava Rusije na Balkanu. Osim toga stavlja je Austro-Ugarska Rusiji time, što je umjetno njezila ukrajinski separatizam. (Povici kod Rusina. Buka). Zastupnik Buzdinski iztrgnuo je govorniku rukopis njegova izvora iz ruku te ga rastrgao i bacio na pod. (Kod českih radikala čuje se buka i protusvetni povici). Kod daljnjih izvoda zastupnika Kurylovicza dolazi do ponovnih burnih scena i otkrih povika.

inom kada je zastupnik Choc doviknuo: „Čuvajmo slobodu govora“, utisla se opet buka, te je govornik mogao nastaviti.

Is pravosudnog odbora.

Pravosudni odbor obdržavao je u četvrtak sjednicu, u kojoj je došlo do otkrih scena. Socijalno-demokratski zastupnik Renner stavio je predlog, da se ministru

pravosudja izrazi nepovjerenje radi naredbe, u kojoj je podržao kritički obrazloženje osude, koju je izrekao kotarski sudac Ertel. Mnogi zastupnici tražili su, da se o tomu predmetu raspravlja na sljedećoj sjednici, ali da se prije glasovanja sasluša ministra Hoehenburgera. — Predsjednik dr. Waldner veli, da neće dopustiti glasovanje, jer da je odbor samo za one predmete kompetentan, koje odboru odputi plenum kuće. Na to je uzeo dr. Waldner spise i otišao iz sobe. Neki članovi odbora spremaju predlog, da se predsjedniku dru Waldneru radi ovog čina izrazi nepovjerenje, tako te bi se morao zahvaliti na predsjedničkoj časti.

Pogled po Primorju Puljsko-Rovinjski kot.

Pučka predavanja u Nar. Domu. U nedjelju je dr. Ivan Zuccon držao u dvorani Nar. Doma objavljeno predavanje o Matlici Hrvatskoj sa osvrtom na njezina ovogodišnja izdanja. G. predavač je bistro i jasno prikazao poviest Matlice Hrvatske, tog blagotvornog i prosvjetnog društva za sve Hrvate i velike zasluge i koristi, što je podalo hrvatskom narodu na prosvjetnom polju u svim granama književnosti, tako da izdanja Matlice Hrvatske sačinjavaju od početka do danas veliku biblioteku znanstvenih, poviestnih i pripovidačkih knjiga domaće i strane književnosti.

Tom predavanju prisustvovalo je oko 300 slušatelja, koji su potvorno cijeli sat slušali liepo razlaganje predavača. S pohvalom ističemo, da je na predavanju bilo vrlo mnogo našeg pučka radničke ruke, te smo baš zahvalni g. dru. Zucconu, te je dokazao, kako bi se moglo i u Pull otkriti redovita predavanja svake nedjelje i event. svake, za što jamči povoljan odaziv od nedjelje.

Ta okolnost ponukala je odbor odvjetne Nar. Radn. Organizacije, te je odlučio uvesti redovita pučka predavanja svake nedjelje. Kako čujemo, takovo prvo predavanje držat će se druge nedjelje 23. o. m. j., što ćemo posebice javiti u budućem broju, kao i temu predavanja. Upozoru jemo već sada naš narod na ta pučka predavanja da je brojno i redovito posjećuje, gdje će čuti i doznati mnogo liepih stvari, kojih nije imao prilike čuti i naučiti.

Plesne vježbe u Čitancu. Počevši od nedjelje dne 16. t. m. pa dalje svake nedjelje, obdržavat će se u Čitancu plesne vježbe za članove i pozvanike. Početak u 6. z. po p. Ulaznina po u sobi: za članove 50 p., za nečlanove 1 E.

Talijanske revarenje u Premanturi. U ovo zadnje vrijeme opatamo, da su Talijani istarske kamorre uprli sve sile, da u okolici Pule obnove svoj propali

da je zamjesta mogao pristupiti k njezinoj izradbi.

Do godine, kako čujemo, odpočet će g. Hirc izučavanjem flore u letočnim krajevima Istre od Voloskoga do uća rieke Raše i tom se prilikom uspeti na vrhove Sisol, Velu Učku i Bristotnik.

Svoja izučavanja mogao bi g. Hirc svršiti u Istri za 3 do 4 godine, kroz koje će vrijeme pribrali toliko gradja, da nam može opisati floru sjeverne Istre, dok je flora južne Istre opisao Jošp Troya, a srednje Slavoljub Pospichal, obojica nje-mackim jezikom.

Kako je Jugoslavenska akademija ove godine pokrenula poseban „Zbornik“ u kojem će o pojedinih, hrvatskim jezikom štampanim radnjama, prihvatiti bilo u francuskom ili njemačkom jeziku njihov „Sadržaj“, bili će tu od samoga pisca takav štampan i o flori otoka Cres i tako pristupačan i stranim stručnjacima i učenicima.

položaj, kojeg su negda imali u selima okolice puljske. Tako polag legine kovačnice u Banjolama osuovaše u Pomeru pred par dana nekakovo društvo „Circolo di cultura“. To društvo bismo pohvalili, kad bi ono i vršilo zadaću, kojoj je namijenjeno, jer pristaše Talijana u okolici puljskoj trebaju najviše od svih svojih sudjeljati kulture i uljudbe, poštenja i dobrog glasa. Znao je občanito, da Talijani rekrutiraju svoje pristaše u okolici puljskoj jedino iz individua najgoroga glasa, propalica i drugih sličnih olini, koji su i svaki čas spremni za judin groš izdati sebe, oca i majku, sav rod i dom. Talijani pak dobro znadu što čine i takve pokvarene i propale elemente sakupe i sakriju u društvo pod kojekakvim zvucnim imenima, da ih dovedu najzad do živinske bruture. Tako rađe u našem narodu s raznim talijanskim društvima i školama. U Banjolama upitalo se naime u leginu kovačnicu smeo do 15 djece iz mjesta i u dobi od 6 do 14 godina, a ipak figurira ta škola pred oblastima sa 50 upisane djece. Kako su do tog broja došli, razjašnjuje činjenica, što je u tu školu upisano preko 80 djece iz udaljene Premanture, ali koja djeca figuriraju samo kao upisana u leginju kovačnicu, dočim u školu dođu kad i kad tek po koji pojedinac. Tako obstoje većinom legine kovačnice u našim selima u Istri.

Čujemo sada, da don Matičić, glasoviti upravitelj šupe u Premanturi, koji je bio proceran iz zadarskog smjeništa radi ne-llepog čina, nastoji sa onamošnjim odrodima oko osnivanja talijanske škole u Premanturi. U tom nastojanju našao je don Matičić debelog kuma u osobi zem-poglavara Istre dra Rizzi-a, koji je preuzeo ulogu, da se otvari „želja“ premanturskih odroda i srodnog im don Matičić-a. Mi ne dvojimo, da će Talijani na istarskoj junti poduzeti sve, da se ta nepotrebna škola u Premanturi otvori, premda u mjestu od uvijek obstoji hrvatska škola na zadovoljstvo puika i koja liepo uspijeva. Ne čudimo se don Matičić-u, kojega poznamo u dušu kakav je i po karakteru i po ponašanju, ali se čudimo jednom kavaliru — kako se prikazuje — dru Rizzi-u, zem. poglavaru Istre, da sudjeluje u tom nemoralnom djelu i pomaže nečiste svrhe jednog don Matičić-a. To nam je dokazom, da i dr. Rizzi spada među one istarske kamorase, koji su ozičigani figom političkih prevara i lopovština, počinjenih na stetu našega naroda u Istri.

Orime se obraćamo na naše prijatelje na zemaljskom odboru, da dra Rizzi-a pozovu na red i nastoje ometi nepostene spletke i izazove, koje premanturski odrod hoće da potine na stetu tamošnjeg naroda, koji je sa hrvatski istim par prodanaca i talij. podrepnjaka.

Predavanje u Premanturi. U nedjelju 16. t. m. držat će g. Mijo Iveda u Premanturi u Hrv. Čitancu a u 2 z. po p. predavanje o našem velikom blakupu Dobrili. Prije i posle predavanja odsvirati će nekoliko komada tamburaski zbor. Uas bezpitan, a dobrovoljni prinosi lči će u korist podružnice Društva.

Na Medulinškoj pami. Čujemo s pouzdane strane, da će dosadašnji pošte-mestar u Medulinu g. Miho Kirac otići u Oglej u istome svojstvu, a na njegovo mjesto da ima doći pošte-mestar iz Ogjeja njeiki Rencich, Talijan puro sangue. Zato se to dogadja, nije nam poznato, ali ako su više oblasti ponudile g. Kircu tobož bolje mjesto, da ga maknu iz Medulina, tad je on što učinio što je tu među sahrvatio.

Ali neka budu što hoće, ipak u Medulin, čisto hrvatsko mjesto, nebi se smjelo premetati čovjeka, koji je sve drugo nego li sposoban, da uređuje med hrvatskim narodom na zadovoljstvo istoga. Nije dosta da takav činovnik umlje naučati par riječi hrvatskih za silu, nego

je nužno, da svojevolumo i neprisljčno postupa u uredu i izvan ureda u smislu značaja i želja naroda, medju kojim uređuje.

Medulin nije mjesto za protivne ekperimente: to neka znadu gg. na ravnateljstvu pošta i brzajava u Trstu!

Čitauica u Pomeru. U nedjelju 9. t. m. otvorena je svečanim natinom čitauica u našem Pomeru, gdje je već prije opolojalo društvo istog imena, ali je tekar sada pomladjeno, stupilo u novi život.

Iza poldasnje službe Božje sakupio je se silan svijet na otvorenom prostoru blizu kuće, u kojoj su društveno prostorije. Bilo je tu sve što posteno misli u Pomeru, bili su tu mnogobrojni Medulinci sa svojom Sokolskom glazbom, bilo je naroda iz svih okolnih krajeva, naročito iz Banjola. Niti Pula nije manjkala sa mnogim gostovima, a kano uvijek našli su se u Pomeru sa svojim narodom zastupnici Kirac, Stihović i Dr. Zuccon.

Pomerci, osobito mladež, srdačno pozdravljeni i osokoljeni od svojih zastupnika te od raznih govornika, zavjerali se da će im „Čitauica“ biti ognjište narodne svijesti, zdrave nauke i poštene zabave te će i oni biti u kolu svoje hrvatske braće na Puljštini.

Dao Bog te bilo sretno i narodu koristno!

„Hrvatska Čitauica“ — Vinkuran obdržavala je nakon četiri godine svoju godišnju glavnu skupatinu dne 9. ov. m. j. Za predsjednika izabran je Anton Rosanda, podpredsjednik: Luka Pavić, tajnik: Ljudavit Bačić, blagajnik: Anton Rosanda (Ivanov), odbornici: Pravoslav Mikovičević i Nikola Rosanda. Odborski zamjenici jesu: Vazmoslav Rosanda i Mijo Rosanda. Koji će se učlaniti u probudjenu „Hrv. Čitauicu“ neka se prijavu društvenom tajniku.

Zabava sa „Društvu“. Dne 12. p. m. obdržavali su Vinkuranci pod vedrim nebom zabavu sa šaljivom postom, tamburaskom sredolovom i plesom u korist „Društva sv. C i M. za Istru“. Na zabavi je pohrliho mnogo Hrvata iz Pule a mnogo ih je bilo iato iz okolnih mjesta. Mnogi koji nijesu mogli prisustvovati zabavi poslavi su svoj dar. Najliepše zahvaljujemo svima koji su bili na zabavi i vrijednim darovateljima.

Napose moramo da izrazimo svoju sa-hvalnost fanfari „Sokola“ iz Pule i tamburaskom odsjeku iz Premanture. Ova su nas društva svojim sudjelovanjem na zabavi zadušila krasnim odsviranim komadima, uznela i pobudila u nama divljenje. Čisti dobitak zabave iznosi 167 K. Novac je otoposan izravno „Ravnateljstvu Društva“ u Opatiji.

Lošinjski kotar

Mali Lošinj. (Naše prilike na Lošinju). Prošla se uz zelost ona liepa vremena za Hrvate u Istri gdje je svako naše djelo, svaki naš dopis u našim novinama bio namijenjen jedino uzvišenju talijanske premoći u ovoj pokrajini. Maleni uspjesi u našoj borbi zadnjih deset godina, mrtvilo koje je zavladalo zadnjih pet godina na političkom poprištu pokrajine usljed neznavanja sabora i neprovađanja općinskih izbora, kao da su nam poremetili zdrav razum, opojili smo se nekim neopravdanim umišljenjem u svoju jakost, zaboravili na naše krute neprijatelje Talijane i dali se na medjuobobnu bratoubilačku borbu. U provađanju ove borbe ne biramo sredstva, a to tim više što današnja naša borba medju nama Hrvatima u ovom kotaru a osobito u ovom gradu nije nikakva borba za načela već čisto osobna, u kojoj pojedine individualite igraju najveću ulogu, a medjulim nam se naš neprijatelj smije i dan na dan otiimje nam komadirić iz našeg narodnog posjeda.

Izljev ove osobne borbe jest i dopis iz Malog Lošinja u patinskom „P. P.“ od

i neprisljono
uredu u smislu
među kojim

rotivne ek-pe-
na ravnatelj-
tu!

U nedjelju 9.
načinom či-
dije je već prije
na, ali je tek ar
novi život.

sakupio se je
prostoru blizu
prostorijske. Bilo
li u Pomeru,
olnici sa svo-
nilo je naroda
eročito iz Ba-
kala sa inno-
k našli su se
m zastupnici

srdačno po-
rojih zastup-
, zavjerili se
ište narodne
ne zabave te
vatske braće

i narodu

Vinkuran
rodine svoju
9. ov. mj.
on Rosanda,
tajnik: Lju-
on Rosanda

Miković
ojenici jesu:
sanda. Koji
Hrv. Čita-
om tajniku.

12. p. mj.
od vedrim
ostom, tom-
u korist

Na zabavu
ale a mnogo
sta. Mnogi
ati zabavi
hvaljojemo
i vrijednim

o svoju za-
Pule i
nture. Ova
vanjem na
nim koma-
ama udvi-
iznosi 167
Ravnatelj-

tar

u Lošinj).

a vremena
-e djelo,
inama bio
talijanske
ni uspješni
t godina,

dnjha pet
pokrajine
rovadjanja
m porame-
se nekim
oju jakost,
talje Tali-

bratoubi-
borbe ne
što današ-
rvatima u
gradu nije
to osoba,

graju naj-
na nepri-
milje nam
jeda.

i dopis iz
P. P.* od

1. t. mj. u kojem dopisnik hoće da pobija
zadnji Vaš dopis iz Lošinja i to time, što
namlje u obranu c. k. činovnike u Lo-
šnju, dok krivnju dosadašnjeg prodiranja
talijanstva, u ovom kotaru hoće da svali
na hrvatske škole i učiteljstvo. Gospodo,
na što smo spali!

Godine i godine već što vićemo proti
c. k. državnim uredima i činovnicima, koji
ne znadu ili neće da znadu našeg jezika,
a sada nadje se jedno hrvatsko pero,
jedan naš istarski list, koji na jednom
pocmnlje da brani one koje smo mi do
jačev napadali. Svaku će našu buduću
pritužbu moći jednostavno razni ovdješnji
talijanski činovnici na pošti, sudu, porez-
nom uredu itd. pobiti najlakše time, da
namu pod nos stave ovdješnji dopis u
zadnjem „P. P.“

Istini na čast mora se priznati da sa-
dašnji c. k. sudac Dr. B. jedini na sudu
poznaje hrvatski jezik, ali pitanje je,
koliko ga rabi. I u prijašnja vremena
imali smo sporadično kojeg suca ili či-
novnika Hrvata ili koji je poznavao naš
jezik, ali što nam je to pomoglo, kad bi
njegov naslijednik opet sve unštio, što bi
se u jezikovnom pogledu bilo postignulo.

Na lučkom uredu se je također nešto
malo ali vrlo malo priznalo našem jeziku,
ali pitajmo koliko od činovnika znade
hrvatski, u kojem se jeziku izdavaju našim
ljudima dozvole za putovanje po moru
(matricule), svjedodžbe itd. Ako su najed-
nom pečatu ili napisu umetnuli na trećem
mjestu i hrvatski naziv, to još nije gos-
podine dopisnice. nikakva ravnopravnost.

O drugim uredima neću niti da govo-
rim kao n. p. o pošti, poreznom uredu,
financi. Ali g. dopisnik „P. P.“ samo da
se bolje može oboriti na nekoje svoje
osobno neprijatelje, hrvatske učitelje, došao
je do ideje, da uzme u obranu c. k. dr-
žavno činovnike i time dokazao, da smo
u sudjenju i izabiranju srodstava u našoj
međusobnoj borbi nisko, vooma nisko
pali.

Voloski kotar

Raspis natjeđaja. U Voloskom škol-
skom kotaru raspisan je natjeđaj na slje-
deća učiteljska mjesta za definitivno po-
punjenje: 1) nadučitelja II. reda dvoraz-
redne hrvatske pučke škole u Lovranu,
nastavni jezik hrvatski, talijanski kao
predmet; — 2) upravljajućeg učitelja III.
reda jednorazredne pučke škole u Jurda-
nima nastavili jezik hrvatski, talijanski
kao predmet; — 3) upravljajućeg učitelja
III. jednorazredne pučke škole u Zvoneti,
nastavni jezik hrvatski; — 4) podučite-
lja na 4 razrednoj pučkoj školi u Ru-
kavcu i 3 razrednoj djevojačkoj pučkoj
školi u Kastvu, nastavni jezik hrvatski;
5) učiteljice III. reda na 3 razrednoj
pučkoj školi u Munama i na 2 razredima
pučke škole u Vepincu, Brgudu i Brešcima, nastavni
jezik hrvatski; — 6) podučitelja na 3
razrednoj pučkoj školi u Munama, nastavni
jezik hrvatski.

Horiva ovih mjesta označena su u po-
stupskom zakonu od 5. junija 1908. broj
32. Za natjeđatelje na mjesta nadučitelja
i upravljajućih učitelja zahtjeva se i us-
posbljenje za naknadno podučavanje
prirodnauka. — Molbe se imadu podnesti
u pisanim putem do 30. novembra 1913.

Istodobno i pod istim uvjetima raspi-
sana su sa slovenskim učevnim jezikom
mjesta: 1) učitelja — voditelja III. reda
jednorazrednicama u Materiji i Golcu;
2) učiteljice III. reda na 2 razredni-
cima u Podgrajama, Hrustici i Slivju.

Homoseksualna afera u Lovranu.
Najstariji Talijan u Lovranu, koji je
uho glavnu rječ u talijanskim redovima,
kao je obnašo i čast obćinskog tajnika,
Marko Marchi (bivši negda hrvatski uč-
itelj), sada veliki Talijan s pridjevkom de
Betrano), uhapšen je u subotu dne 8. t.

mj., te vezan odveden u Trst, jer da je
upleten u homoseksualnu aferu. Već prije
njega uhapšena su tri konobara, da su s
Marchijem upleteni u istu aferu. Nadati
se je još novim uhapšenjima.

Pazinski kotar

Koncert prvog hrvatskog pjevačkog
društva „Kolo“ iz Zagrebu u Pazinu.
Dne 16. ovog mjeseca, u 9 sati u večer,
priredjuje prvo i najstarije hrvatsko pje-
vačko društvo „Kolo“ iz Zagreba u Pazinu,
u velikoj dvorani „Narodnoga Doma“
koncert sa veoma biranim programom. S
pjevačima dolazi prvi tenor zagrebačke
opere gosp. Tadeus Lovczynski, koji će
odpjevati četiri arije iz hrvatskih opera i
hrvatskih skladatelja.

Interes za ovaj koncert u Pazinu je
veoma živ, jer će našem narodu u sre-
lsto biti ovim koncertom pružen vanre-
dan i rijedak užitak.

Sve dakle što hrvatski čuti, neka se
požuri na koncert, jer ovakve rijetke pri-
like, posjeta takvog odličnog pjevačkog
društva, ne opetuju se tako brzo.

Porečki kotar

Vabriga. (Neurednosti na pošti u Taru.)

Već je radi neurednosti na našoj pošti bilo
više pritužbi iz Tara na ravnateljstvo pošta
i brzojava u Trstu, ali žalibože su sve
pritužbe slabo koristile, da se naš g. poš-
tar prizove k pameti. Tarani se tuže, a
što da rećemo mi Vabrizani! Uredovni
sati udešeni su nedjeljom i blagdanima
kao nigdje na svijetu to nam se upravo
onemogućuje pristup na poštu. Ne znamo,
da li su ti uredovni sati udešeni znanjem
i dozvolom ravnateljstva pošta ili ih je
udešio samovoljno naš gosp. poštar.

Ali bilo kako bilo, udešeni su na
našu štolu i na štolu sveopćega sa-
obraćaja. Nedjeljom i blagdanom od 7 do
8 1/2 sati prije podne, a od 3 1/2 do 4 sata
po podne. Prijepoldnšnji sati u ljetu još
kako tako, ali zimi zlo i naopako. A što
da reknu na to oni žitelji, koji su još
odltajeniji nego mi? Popoldnšnji sati ili
bolje popoldnšnji polusat nije upravo ni-
čemu. Pošta dolazi iz Poreča u Tar u
3 1/2 sata po podne. Skoro pul sata treba
naš gosp. poštar, dok razredi poštu, pa
ne izdaje u ono nekoliko minuta što pre-
ostaje do 4 sata (pošto se na minutu za-
tvara, a guževak prije 4 sata) niti ma-
raka niti mih poštanskih tiskanica. Stere-
otipni mu je odgovor — sutra!

Mi Hrvati, kao da smo mo trn u oku.
Bas nas voli. Sikanira gdje sumo moće.
Poznat nam je slučaj, da njegova supruga
ne pruža reklamacija za pojedine brojeve
novina, nego zahtjeva za svaku pojedinu
reklamaciju 25 šilira te domće, da je
nije briga, da li hrvatske novine dolaze
redovito; ako tko hoće da čita novine,
neka čita talijanske, koje redovito dolaze.
Što više, naš Hrvate upućuje, da idemo
u Crnu goru tražiti si pravu a no u Istri,
jer da je Istria talijanska. Zar se
zbilja e nama smije tako postupiti?!

Za raznosaca listova u Vabrigu rabi
jednu jedva 12 godišnju djevojčicu, koja
listove i novine znade i u selu po kućama
ostavljati a ne uručuje ih pravim naslov-
nicima. Zar se tako važan posao može i
smije povjeriti nedorasloj djevojčici? Znade
li to slavno ravnateljstvo pošta i brzojava
i da li je to udešeno znanjem i odobren-
jem istoga?

Sikanjenja našega g. poštara prvrstuju
svaku mjeru. I u tom je originalan. Evo
primjera. Naš poznanac dobio ovih dana
putem poštanske štedionice 30 K Toga
poznauca ima gosp. poštar osobito u veći
poštu je Hrvat. Poslao mu po djevojčicu
pismenu obavjest ali uz dodatak, da na
poštu po novac ne dolazi, jer da novaca
nema. Poznavajući naš poznank g. poš-

tara i njegovu naklonost ipak podje na poštu. Kad se je naš g. poštar doznaku isplatiti kratko, zatraži naš poznanik „priljubenu knjigu“ da u nju unese svoju pritužbu, jer mu je bilo poznato, da je tik pred njegovim dolaskom predano na poštu u gotovom novcu preko 100 K. Naš gosp. poštar uskratio je pritužbenu knjigu, pretvarajući se tobože da ne zna što je to, jer je ista zatražena hrvatskim jezikom. Nije pomagao ni njemački jezik. Istom kad je stranka izjavila, da će se brzojavno pritužiti na ravnateljstvo pošta i zatražiti izaslanje istrage, da se konstatuje ima li u blagajni novaca ili ne, udostojao se naš gosp. poštar, da stranki isplati doznačeni iznos.

Iznosimo ovo. Ima toga i više. Ne znamo, ali dvojimo, da ravnateljstvo pošta ovakove anomalije odobrava, te molimo isto, da načini red na našoj pošti, naročito uputi poštara u Taru, da mora primati uredovno reklamacije novina i da se nedjeljom i blagdanom uredovni sati podjednako udese, da bude narodu lakši pristup k pošti i da se na zahtjev daje stranci pritužbena knjiga, da u nju može unositi eventualne svoje pritužbe.

Iz Novinjaka. Dne 26. listopada o. g. povela se kod c. k. okružnog sudišta u Rovinju rasprava protiv Izidora Knaflitscha, bivšeg učitelja u Sovinjaku i to radi smetanja bogoslužja na dan sv. Marka. Obtuženik bio je obuzbe rielan; nu, c. k. državni odvjetnik utekao se kazacionom sudištu.

Tom prigodom uprizorili su „Piccolo della Sera“ i „Il Giornaleto“, obadva od 26. listopada pravi halo! navalljujuć na ovdješnjeg zupeupravitelja kano čovjeka, koji bi zaslužio, da bude mjesto Knaflitscha na obuzenickoj klupi. Spomenute novine kroje raspravu po svoje. Uzvišaju do devetog neba izjave jednog obuzenika, dočim mukom muče o isporvještini većine svjedoka, koju su pod prisegom podali. Svrha je poznata. Mi svraćamo i danas pozornost hrvatske javnosti na ovo proračunano izopačavanje, da se ponovno osvjeđe, kako spomenute novine hrane svoje čitatelje samo prostacim lažima, treba zabilježiti ovo:

„Piccolo della Sera veli: Le contraddizioni del prete croato. Zupeupravitelj izjavio je i na sudu u Buzetu, i na onom u Rovinju jednako, ne da bi se zaplitao u protuslovlje. On je odmah na izlazu iz crkve, kad su djeca talijanske škole pod Knaflitschevim vodatvom počela pjevati litanije u latinskom jeziku, među vjernicima opazio uzrujanje, a kasnije, kad se počelo mrmeljati, te se bito bojati da će vjernici navalliti, bio je zamoljen, da prokine obhod te se vrati u crkvu. Nije pako bilo izraženom zahtjevu udovoljiti, bacajući svu odgovornost na učitelja, koga nije nitko ovlasio, da na obhodu pjeva, pošto taj posao obavlja svećenik i za to odredjeni pjevači. To je bila počavena halabuka, kad se orila pjesma istodobno u dva jezika. Ljudi vele: bila je sinagoga. Iza povratka u crkvu pjevao je svećenik: „sv. Katarino, moli za nas“, a Knaflitsch sa svojim zborom istodobno sa „ora pro nobis“, tekao onda su došli crkveni pjevači na red da odgovore „sv. Katarino, moli za nas“.

Uzrujanost među vjernicima: u crkvi bila je sve to veća, pjevači na orguljama zaustajali te napokon ujedno sa orguljama otišli. Da se zaprijeti svakojaki izred u svetištu, odlučio je zupeupravitelj, da litanije recitandno zaključiti. Slijedila je pjevana misla bez pjevača na orguljama. Zupeupravitelj ne opozivlje niti slova o svojoj izjavi, te neka Piccolo izvrće kolikogod mu drago, to mu je znanat.

Kako su izjavila trojica svjedoka — među njima i od obuzenika predloženi Antun Vitolović — zaključiti se može iz činjenice, da su upravo ova trojica ujedno

sa pjevačima usljed uzrujanosti ostavili mjesto na orguljama te otišli.

„Piccolo della Sera“ veli: Il parroco voleva crotizzare anche le funzioni del mese mariano. — Majska pobožnost održavala se ovdje tekao tri puta i to u hrvatskom jeziku. Posjećivali su ju mnogi vjernici bez razlike političkog mišljenja. Dolazili su na pobožnost čak oni iz 1 i pol sata odalečenih sela, akoprem je zbog radnje na polju tekao o zdravoj Mariji započela. Nitko nije provjedovao pogledom na jezik, u kome se održavala. Nesloga pojavila se tekao onda, kad nas je glasoviti Knaflitsch svojom prisutnošću usrećio, razdvojio, te u privatnoj sobi počeo vjernike talijanskog mišljenja, imede odrede i prodance na propovjedi i pjevanje litanija protuzakonito sakupljati.

„Il Giornaleto“ veli: Alle messe le prediche erano in croato, cioè che per un popolo in maggioranza italiano formava pure una stonatura. Frazze, samo fraze. Prigodom zadnjeg popisa pučanstva bilo je od 1782 vjernika 812 ubilježeni za Talijane, ali i od ovih služe se mnogi (osobito stanovnici sela Sirotić) hrvatskim jezikom, svi pak razume dobro hrvatski.

Veli „Il Giornaleto“: continua l'accusato: quando sono venuto io, ho tanto lavorato, che alla messa d'inaugurazione della scuola io condussi 180 scolari italiani e i croati erano in 17.

Običajna talijanska laž Glornaleto i slavenskih odroda! U celom okružju imade u hrvatskoj školi upisanih 226 učenika, u talijanskoj samo pak 42. Bezsravnost, te jedino svojstvo odroda i prodanaca i „Giornaleto“!

To se zna, da je takav učitelj po dopisima u „Piccolo“ i „Giornaleto“ un maestro come si deve. Evo vam neduzno janje, eno prvokorica za red u katoličkoj crkvi, geručeg apostola, koga svećenik nije dostojan pogledati niti u postole. Ali što će onda nato ona gospodja, koja se izjavila: „egli è falso, anzi falsissimo“? Što će nato njegovi nekoli sumaljenici, koji vele: „jedan dan čini se nama, da je svetac, drugi dan od vraga zaposjednuti nesretnik“?

Stranina i Jurina

Fr. Popuhnul je tih vjetar, Tih vjetar od Lovana.
Jur. I odnesal Mariju krunu!
Fr. Donke su nan ga zeli, ne budi mi slabo?
Jur. Skoda, da nisu prije.
Fr. Sada se po Lovranu govori, da je sve solde, ki je imel, zafrajal s kralj nerima.
Jur. Finalmente mu je preselo!
Fr. A ki mu je kriv, poč je šal va Aprilano, je mogal ostat hrvatski mjestan.
Jur. A si opazil, Frano, kako su Talijani naši sad poparoni?
Fr. Poboriča, se-drže kako mokre kokoske.
Jur. Pasal je ovuda levantinski refut, lina z Grecije, pa ih je...
Jur. Pravica je došla vavek v prave vrane pa i sada će učiniti svoju. N...
Fr. Fora i Greghi!
Fr. Van s njima!

Razne primorske pjesni

Hrvatsko pjevačko društvo „Kolo“ iz Zagreba u Trstu. Velikim veseljem i zanimanjem očekuju Slaveni u Trstu dolazak zagrebačkog pjevačkog društva „Kolo“ u Trst. „Kolo“ će doći u Trst 15. o. m. a na večer će prirediti u pozorišnoj dvorani „Narodnog doma“ koncert. Nastupiti će mješoviti zbor društva od 90 pjevača. Posebna pažnja posvećena je tomu, da se izvode narodne pjesme. Poseban sjaj podat će koncertu, što će s „Kolo“ doći i soliste zagrebačke opere M. Vučković i T. Lovcziński. „Kolo“ ostati će i 16. o. m. u Trstu, da razgleda mjesto i okolice. Viest o dolasku „Kola“ izazvala je među Slavenima u Trstu veliko zanimanje, pa se je na poziv tršćanske podružnice „Glasbene Matice“ sastavio odbor od svih slavenskih društava, koji priredjuje sve potrebno za doček i boravak milih gostova iz hrvatske prijestolnice.

Članove „Kola“ dočekati će deputacija tršćanskih Hrvata već na postaji u Divači a od tamo prema Trstu pozdraviti će ih na pojedinim postajama slovenska pjevačka društva. Na kolodvoru u Trstu pozdraviti će ih i dočekati spomenuti odbor. Dolazak u Trst opredeljen je oko 5 sati po podne a koncert je na večer.

Jedan član odbora pozdraviti će gostove u vrijeme koncerta u kazalištu. Poslije koncerta biti će u kazališnoj dvorani komers na čast članova „Kola“.

Posle ostaju gostovi u Trstu i u nedjelju, to je odbor izradio program i sa taj dan. U jutro biti će izlet u razne krajeve grada i okolice a posle podne skupni izlet sa parobrodom u tršćanski zaljev i uz litaraku obalu. Tršćanski Hrvati, napose članovi društva „Strossmayer“ vršiti će oba dana milim gostima službu tumača i vodiča.

S tršćanskom braćom stičemo i mi milim gostima iz bielog Zagreba najsrdačnije Dobro nam došli!

Za hrvatsku školu u Trstu. Podružnica litarake Društva u Trstu radi već duže vremena na tom, kako bi u onom velikom gradu, gdje imade na hiljade hrvatskih pomoraca, radnika i obrtnika ustrojila hrvatsku pučku školu. Tešk je to posao jer treba za to mnogo novaca i jer je u samom Trstu teško naći prikladne za to prostorije.

Grad Trst ne spada više u djelokrug lit rške Društva, a na samu vjezinu podružnicu u Trstu spalo bi preveliko breme kad bi ona sama htjela otvoriti pučku školu. Nu ni podružnica sama ne može po zakonu ili po svojim pravilima otvartati u obće nikakvih škola pa se je moralo tražiti u tu svrku drugi izlas.

Rekomio, da je teško naći u Trstu prikladne prostorije, što će se činiti savjetovano onima, koji ne poznaju tršćanskih odnosa. Ipak je tomu tako. Talijani, tršćanski vlasnici kuća neće — i ne smjli ni pomisliti na to, da bi pod svoj krov primili hrvatsku ili bilo koju slavensku školu. Čim im se spomene ime slavenske škole, glasi odgovor: sa to nema mjesta. Osim toga nije svaki dio grada prikladan za hrvatsku školu, jer se hrvatska djeca ili njihovi roditelji ne nalaze raztrešeni po čitavom gradu. Njih je ogromna većina u stanovitim distriktima grada, i tamo valja tražiti i prikladne prostorije.

Sada bi reč, da se je konačno riješilo i pitanje, tko da ustroji školu i gdje da se letu namjesti. Nekolicina u Trstu nastupjenih Hrvata, članova naše podružnice i članova društva „Strossmayer“ podnesoše c. k. namjestolstvu pravila „Hrvatskog školskog društva“, koje kani otvoriti po najprije dječje zabavište, pak hrvatsku pučku školu, koja bi se iz zabavišta razvila. Čim budu ta pravila odobrena, savrati će se osnovateljni odbor i glavnu skup-

stinu, izabrati stalni odbor, duzeti shodne korake, otvoriti dječje zabavište.

Što se tiče prostorija, pitanje tako, da je zabavnivo „Strossmayer“ iznajmljive i proširane prostorije br. 1 (uz trgovačku kavarnu) odstupiti školskom društvu rane za zabavište, odnosno

Na taj se način nadaju riješiti pitanje hrvatske pučke gine i ginulo bi i na dane mnoštvo naše djece.

Tršćanski Hrvati se naš brade iz vana, napose iz ima u Trstu najveći broj obrtnika i radnika, kojih uzgoja u hrvatskoj školi, k od narodne smrti.

Javna skupština tršćanaca. U nedjelju sakupilo političko društvo „Edinost“ svojevih prištasa u kazalištu „Nar. doma“ na javnu skupštinu. U njoj se je raspravljalo o dvjema 1. Naš položaj i naše djelo djelovanju u parlamentu gradskom vijeću, dolično saboru.

Skupštini predsjedao je stupnik i odvjetnik dr. Slavinje o položaju državnih i zemaljskih dr. Rybat. Mnogobrojalno je pozornost svoje prvodobravalo.

Iz Narodna Zajednice sečna središna Centralnog pad. U četvrtak dne 6. o. m. je C. O. N. Z. s. I. svoju sečnu sjednicu za mjesec lipnja je prislućovalo 18 odbornih vještaja društvenog predjedje blagajnika, knjižničara i arhivista se je o nekolicim vrlo tim poslovima. Iz izvještaja i djelovanju društva listopadu vadimo ove važne:

Poslovni je odbor četvrtika svoje selen. Društvo poslovala svaki dan od 8 do 10 pisarne odpremilo se u listopadu pisama u 123 pošiljke, oko 80 što putiva na sjednicu za novine. Primilo se pak sama, što od pojedinaca, a nica i drugih društava i korisni društvenih odpora djelovala samo dva i to prosvjetni i Prosvjetni odbor sastao se sjednicu. Na tim je sjednicama redu stvorio program rada za sezonu, osobito što se tiče vanja u mjestu i okolici. O mogućnosti prirediti takova čavanja u ovim mjestima: Vojnici, Voprince, Ičićima, Lovran, Matuljima, Kastvu, Srdočima Zamollo se je plemenito dvjetinbo, odvjetničke kancelore i druge obrazovane ljudi Opatiji, da bi stupili u red vata. Nažalost! odazvalo se Zamollo se je za predavač gospodu liečnike, profesore Rieci i okolici, pa su se do vriedno odasvala ova gospod subar, dr. Kiseljak liečnik, dr. ječnik i inžinir Modrelin. Na ča i ostala gospoda, na koju nakoro javiti i pružiti nam ruku na polju širenja početka sada prirediti se je dva prjedno jedno u Voloskom i jedno u Organizacioni odbor se je jedan put na sjednicu govorio o daljnjoj društvenoj Zaključilo se je u prvom razlirati podružnicu u Srdočima, a uz to da se započne s predosnovanje novih podružnica podružnica započele su opet

Razne primorske pjesni

Hrvatsko pjevačko društvo „Kolo“ iz Zagreba u Trstu. Velikim veseljem i zanimanjem očekuju Slaveni u Trstu dolazak zagrebačkog pjevačkog društva „Kolo“ u Trst. „Kolo“ će doći u Trst 15. o. m. a na večer će prirediti u pozorišnoj dvorani „Narodnog doma“ koncert. Nastupiti će mješoviti zbor društva od 90 pjevača. Posebna pažnja posvećena je tomu, da se izvode narodne pjesme. Poseban sjaj podat će koncert, što će s „Kolom“ doći i soliste zabrebačke opere M. Vusković i T. Lovcizinsky. „Kolo“ ostati će i 16. o. m. u Trstu, da razgleda mjesto i okolice. Vjest o dolasku „Kola“ izvala je među Slavenima u Trstu veliko zanimanje, pa se je na poziv tršćanske podružnice „Glazbene Matice“ sastavio odbor od svih slavenkih društava, koji priredjuje sve potrebno za doček i boravak milih gostova iz hrvatske priateljnice.

Članove „Kola“ dočekati će deputacija tršćanskih Hrvata već na postaji u Divači a od tamo prema Trstu pozdravili će ih na pojedinih postajama slovenačka pjevačka društva. Na kolodvoru u Trstu pozdravili će ih i dočekati spomenuti odbor. Dolazak u Trst opredeljen je oko 6 sati po podne a koncert je na večer.

Jedan član odbora pozdraviti će gostove u vrijeme koncerta u kazalištu. Poslije koncerta biti će u kazališnoj dvorani komers na čast članova „Kola“.

Poslije ostaju gostovi u Trstu i u nedjelju, to je odbor izradio program i za taj dan. U jutro bili će islet i rane krajeve grada i okolice a poslije podne skupni izlet sa parobrodom u tršćanski zaljev i uz istarsku obalu. Tršćanski Hrvati, napose članovi društva „Strossmayer“ vrtili će oba dana milim gostima službu čuvara i vodiča.

S tršćanskom braćom kličemo i mi milim gostima iz bielog Zagreba najsrdačnije Dobro nam došli!

Za hrvatsku školu u Trstu. Podružnica Istarske Društbe u Trstu radi već duže vremena na tom, kako bi u onom velikom gradu, gdje imade na biljade hrvatskih pomoraca, radnika i obrtnika ustrojila hrvatsku pučku školu. Težak je to posao jer treba za to mnogo novaca i jer je u samom Trstu teško naći prikladne za to prostorije.

Grad Trst ne spada više u djelokrug Istarske Društbe, a na samu rješnu podružnicu u Trstu spalo bi prevleko breme kad bi ona sama htjela otvoriti pučku školu. Nu ni podružnica sama ne može po zakonu ili po svojim pravilima otvarati u obće nikakvih škola pa se je moralo tražiti u tu svrhu drugi izlaz.

Rekomom, da je teško naći u Trstu prikladne prostorije, što će se činiti nevjerojatno onima, koji ne poznaju tršćanskih odnošaja. Ipak je tomu tako. Talijani, tršćanski vlastnici kuća neće — i ne smije ni pomisliti na to, da bi pod svoj krov primili hrvatsku ili bilo koju slavenku školu. Cim im se spomene ime slavenke škole, glasi odgovor: za to nema mjesta. Osim toga nije svaki dio grada prikladan za hrvatsku školu, jer se hrvatska djeca ili njihovi roditelji ne nalaze rastrešeni po citavom gradu. Njih je ogromna većina u stanovitim dijelovima grada, i tamo valja tražiti i prikladne prostorije.

Sada bi reć, da se je konačno rješilo i pitanje, tko da ustrojiti školu i gdje da se letu namjesti. Nekolicina u Trstu nastajenih Hrvata, članova naše podružnice i članova društva „Strossmayer“ podnesoše e. k. namjesničtvu pravila „Hrvatskog školskog društva“, koje kani otvoriti ponajprije dječje zabavište, pak hrvatsku pučku školu, koja bi se iz zabavišta razvila. Cim budu ta pravila odobrena, sazvali će se osnovateljni odbor i glavnu skup-

stinu, izabrati stalni odbor i odmah poduzeti shodne korake, da se čim prije otvori dječje zabavište.

Što se tiče prostorija, rješeno je i to pitanje tako, da je zabavno-poučno društvo „Strossmayer“ iznajmilo prilično velike i prostrane prostorije u ulici Lavatoio br. 1 (uz trgovačku kavanu) od kojih će odstupiti školskom društvu potrebite dvorane za zabavište, odnosno za školu.

Na taj se način nadaju tršćanski Hrvati rješiti pitanje hrvatske pučke škole, bez koje gine i ginulo bi i nadalje svake godine mnoštvo naše djece.

Tršćanski Hrvati se nadaju pomoći od braće iz vana, napose iz Dalmacije, koja ima u Trstu najveći broj svojih pomoraca, obrtnika i radnika, kojih će djeca naći uzgoja u hrvatskoj školi, koja će ih rješiti od narodne smrti.

Javna skupština tršćanskih Slovenaca. U nedjelju skupilo je slovenačko političko društvo „Edinost“ u Trstu mnoštvo svojih pristalica u kazališnoj dvorani „Nar. doma“ na javnu skupštinu, na kojoj se je raspravljalo o dvima točkama: 1. Naš položaj i naše djelo. 2. Izvještaj o djelovanju u parlamentu i u tršćanskom gradskom vijeću, dotično u zemaljskom saboru.

Skupštini predsjedao je zemaljski zastupnik i odvjetnik dr. Slavik a izvjestio je o položaju državnih i zemaljskih zastupnika dr. Rybat. Mnogobrojno obćinstvo slušalo je pozornio svoje prvake te im burno odobravalo.

Iz Narodne Zajednice sa Istru. Mjesečna sjednica Centralnog odbora za listopad. U četvrtak dne 6. o. m. obdržavao je C. O. N. Z. i. I. svoju redovitu mjesečnu sjednicu za mjesec listopad. Sjednici je prisustvovalo 18 odbornika. Nakon izvještaja društvenog predsjednika, tajnika, blagajnika, knjižničara i arhivara, raspravljalo se je o nekim vrlo važnim narodnim poslovima. Iz izvještaja društvenog tajnika o djelovanju društva u mjesecu listopadu vadimo ove važnije podatke:

Poslovni je odbor održao svakog četvrtka svoje sielo. Društvena je pisarna poslovala svaki dan od 6 do 7 sati. Iz te pisarne odpremilo se u listopadu 93 brojeva pisama u 128 pošiljke, a osim toga oko 80 što poziva na sjednice što oglašava za novine. Primito se pak 80 brojeva pišama, što od pojedinaca, što od podružnica i drugih društava i korporacija. Od društvenih odbora djelovala su u listopadu samo dva i to prosvjetni i organizacijski. Prosvjetni odbor sastao se je 2 puta na sjednici. Na tim je sjednicama u prvom redu stvorio program rada u ovoj zimskoj sezoni, osobito što se tiče pučkih predavanja u mjestu i okolici. Odlučilo se je pomoćnošću prirediti takova poučna predavanja u ovim mjestima: Voloskom-Opatiji, Vepincu, Ičićima, Lovranu, Rukavcu, Matuljima, Kastvu, Srdoćima i Zametu. Zamolilo se je pismeno mnoge liečnike, odvjetnike, odvjetničke koncipiente, profesore i druge obrazovane ljude u Voloskom-Opatiji, da bi stupili u red naših predavača. Nazalost odzvalo se je malo njih. Zamolilo se je za predavanje i nekoju gospodu liečnike, profesore i druge na Rieči i okolici, pa su se do sada hvaljevredno odazvala ova gospoda: dr. Feretić, subar, dr. Kiseljak liečnik, dr. Ožboll, liečnik i inžinir Modrešin. Nadamo se, da će i ostala gospoda, na koju se obratimo, naskoro javiti i pružiti nam pomoćnicu ruku na polju širenja počke prosvjete. Dosada priredilo se je dva predavanja i to jedno u Voloskomu i jedno u Zametu.

Organizacijski odbor sastao se je jedan put na sjednici te se porazgovorilo o daljoj društvenoj organizaciji. Zaključilo se je u prvom redu konstituirati podružnice u Srdoćima, Klani i Cresu, a uz to da se započne a predradnjama za osnivanje novih podružnica. Od starih podružnica započele su opet raditi ona u

Opatiji, u Zametu, u Vepincu i donekle ona u Lovranu, Matuljima i Labini, dok od ostalih nemamo u prošlom mjesecu nikakvih glasova.

Hrv. kat. akad. društvo „Domagoj“ izabrlo je na glavnoj skupštini, držanoj 30. okt. o. g. novi odbor, koji se je na odborskoj sjednici dne 1. o. m. o. m. konstituirao: predsjednik Jakov Matković, cand. phil., potpredsjednik Julije Radocaj, cand. iur., tajnik Stjepan Katanec, stud. iur., blagajnik Imro Pavić, stud. iur., knjižničar Stjepan Varga, stud. iur., arhivar Josip Kratina, stud. phil., revizori Božena Kralj, cand. phil. i Hubert Strauch, cand. iur. —

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinarica od 2—3 1/2 po podne izim nedjelje i blagdana.

Slavensko bogoslužje u Istri. Pod ovim naslovom izašli su u posebnoj brošuri članci o Slavenskom bogoslužju u Istri, što su izašli u podlistku „Naše Slove“ iz pera V. S., odličnog i zaslužnog pobornika naših prava u Istri. U ovoj brošurici dodano je par glava, koje nisu bile tiskane u podlistku. U toj knjižici prikazuje se točno progonoštva i obrane slavenkog bogoslužnog jezika u Istri i pravo od starine našega naroda na tu povlasticu. Ova knjiga će dobro poslužiti svakomu, osobito sada, kada se počelo proganjati glagolice u Splitskoj biskupiji. Knjižica, koja običe 250 str. dobiva se u Tiskari Laginja i dr. u Pulj, a stoji brošur. K 1, poštarina 20 p. vile.

Otvorjenje brijač. i vlasuljarskog salona za gospodu i gospodje. Podpisani uslohdjuje se ovime naznačiti p. n. obćinstvu grada Pula, da je otvorio sa svim komfortom novog vremena uređeni

Brijački i vlasuljarski salon za gospodu i gospodje u ulici Giulia broj 6 (preko puta kazališta „Ciscuiti“).

Svojom mnogogodišnjom praksom i u masati lica i manikuri, jamči, svim zahtjevima velesjenjenih mušterija podpuno udovoljiti. — Za što mnogobrojniji posjet sa odličnim poštovanjem

Valerijan Blasch

Berba grozdja u držav. loznjaku Mitrovici kod Zminja u Istri god. 1913.

U državnom loznjaku Mitrovici kod Zminja nalazi se uzorni vinograd od oko 30 ara površine, posadjen prije 8 godina sa domaćim lozama, navrnutim na razne američke podloge, ukupno oko 1800 loza. Zemlja, koje ima veoma malo, je crvena slovača te je jako pomješana prilično debelim vapnencem. Loza posadjena je na 1 1/2 x 1 1/2, tako, da dodje na svaku lozu 1-68 m² površine. Kao potpora lozama

služi žica; nategnute su u svakom redu tri, gornje su pako dvije žice dvostruke, te izmedju kolca pričevećne kvakama, da se lako pristedi privezivanje loze. (Način privezivanja kao u Oppenheimu). Reže se loza na šparone, ne ostavlja se nikakvih glava u svrhu uzgoja rodnog lesa za dođuđu godinu. Šparone priveže se vodoravno na prvu žicu. Vinograd nije ove godine bio oštećen od tranih bolesti ili elementarnih nezgoda. Sve su se radnje u vinogradu vršile na običajni način. Kod toga treba opaziti, da se kod suzbijanja peronosperije nije gledalo na to, da bi se skupilo list loze i na doljnoj strani, što se u zadnje vrijeme preporuča i svejedno nije bilo niti traga peronospori. Lako se dakle kaže, da skropljenje lista loze od doljne strane prot peronospori nije baš neophodno potrebno, pa bi bilo u tom pogledu najbolje, da se pustli naše vinogradare pri načinu suzbijanja peronosperije, koji su rabili već prije i sada dobrim uspjehom.

Glavno pako je, da se u pravo vrijeme i pravim sredstvom skropi. Berba grozdja vršila se je 8. i 9. oktobra ob lijepom vremenu.

Uspjeh jematve bio je sljedeći:

Vrst loze	Podlog	Mnoštvo grozdja		Količina sladova po hektaru (u tona)	Količina kiseline
		kg	%		
Rup. du Lot.		089	201	88	
Rip. Portalis		148	181	90	
Berl. X Rip. 420 A		029	191	100	
„ „ T. 5		046	194	95	
„ „ 8		078	181	100	
Rup. du Lot.		135	207	100	
Berl. X Rip. 420 A		037	191	95	
„ „ 420 B		063	172	90	
Rup. du Lot		136	212	100	
Berl. X Rip. 420 A		160	202	85	
„ „ T. 5		023	202	90	
Rup. du Lot		113	192	90	
Rip. Portalis		160	202	90	
Rip. du Lot		122	170	80	
Rip. Portalis		238	165	85	
Berl. X Rip. T. 8		347	165	85	
„ „ 420 A		040	175	85	
Rup. du Lot		220	140	80	
Berl. X Rip. 420 A		166	132	80	
„ „ 420 B		11	132	80	
Rup. du Lot		114	172	50	
Rip. Portalis		180	182	50	
Rip. X Rip. 3200		382	140	80	
„ „ 3200		1	112	60	
Salonia X Rip. 1616		192	137	65	
Rup. du Lot		131	135	80	
„ „ 1616		125	140	110	
Aram. X Rip. G. N. 1		1	165	80	
Mous. X Rip. 1202		137	160	80	
Rup. du Lot		320	175	100	
„ „		023	130	90	
„ „		1	160	140	

Sudbu si glede dobrih ili slabih svojstava pojedinih domaćih vrsti loza i američkih podloga može svaki zainteresat sam učiniti na podlogi gornjih podataka o rodu, te količini sladova i kiseline u mustu.

*) Iz usjednog privatnog vinograda.

Javna zahvala.

Služimo se ovim putem, da izrazimo našu najdublju zahvalnost svim onima, koji se nas sjetili prigodom teške nesreće usljed smrti nezahvalnog oca odnosno supruga

STJEPANA

Izričita hvala cj. obiteljima g. učitelja Leopolda Silhovića i g. Franje Filipića u Lindaru, koje su nam još za vrijeme bolesti pokojnika bile požrtvovno na ruku; hvala velec. g. Vanik-u, župniku u Lindaru za cijeli njegov mar i trud prije i poslije smrti pokojnika; hvala g. liečnicima dr. Griznicu i dru. Šebesti u Pazinu, što su sa svojim znanjem i požrtvovnom brigom nastojali da ublaže bol preminuloga; zahvaljujemo mons. Antonu Kalcu, protu u Pazinu i velec. g. Franji Frankolu, c. k. prof. na hrv. gimnaziji u Pazinu, što su sudjelovali kod sproveda a g. dru. Trinajstiću i prof. M. Zgrablicu, c. k. škol. nadzorniku u Pazinu, što su učestvovali sprovodu; hvala g. škol. savjetniku I. Kocu, što je naredio da kod sproveda učestvuje zbor hrv. gimnazije a hvala i g. prof. Govekaru i pjevačima za krasno izradjanje nadgrobnih pjesama; hvala rodoljubnim Lindarcima i cj. obitelji Fabris, što su vjencima počastili uspomenu pokojnika; hvala svim onim iz drugih daljih krajeva, osobito velevrednim našim privacima iz Rovinjskog sela i Nove vasi kod Poreča, koji se ne sreće zla vremena da dodju na sprovod i naponom hvala svim ostalima, koji su ili učestvovali sprovodu ili sažalnicima ili kojim drugim putem se nas sjetili u tim teškim časovima.

Lindar, 10. novembra 1913.

Rasvijetljena obitelj Žika.

Poziv.

Ovime pozivjem javno sve one, koji imaju što dobili od mjenice, zadužnice ili kako drugdje gdje sam ja obvezan kao jamac za budi koji iznos, da se u roku od mjesec dana od danas javu ustmeno ili pismeno podpisnomu, jer poslije tog roka prestajem biti jamac na svim obvezama i za budikoju svotu.

Smoljani (p. Svetvinčenat) 13. nov. 1913.
Martin Perkovlić Raponja.

Gostiona

vrlo lijepa, sa prostranim vrtom na liopom i prometnom položaju u sredini grada u Puli, iznajmljuje se uz povoljne uvjete. Ponude na uredništvo lista.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Poluzička Via Veneto 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

8 dana na pokus

Islijem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzdećem:

Amer. sat nikel K	2.80
Rok. patent-sat	3.00
Amer. sat goldin	3.50
Rok. za željezo	4.50
Rok. dvostr. pok.	4.50
Plovnati sat	5.00
Dvostr. pok. pos.	5.00
14 kar. slat. sat	18.00
Orig. Omega sat	20.00
Budilica, niklov.	2.00
20 cm. vis.	2.00
Marka Junghans	3.00
Radion svj. kaz.	4.00
2 svonca	5.00
3.00	5.00
glasba	8.00
Ura nihal. 75 cm	8.00
sa svon.	10.00
Ura nih. sa sv. i gl. K 14. Okrug. ura bud.	6.00

3. god. pism. jamstvo. Odprava pouzdećem.
Max Böhmel
Wien, IV, Margarethenstr. 27/429.
Originalni tvornički cionel badava.

- Jeftino česko -

PERJE

za krevete

5 kg. novo očišano K 9.60, bolje K 12.00
biele pahuljice očišane, 16.00, 24.00
kao snieg biele pah.

ljuje očišane, 30.00, 36.00
Razaslije se franko pouzdećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz ukladnu tvar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lebes. br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Pantu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.
Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Riška svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Riška svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Riška - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Riška - Opatija - Bell - Krk - Punat - Baška - Rab - Lošinjvelj - Lošinjmal (luka sv. Martin) Nerzine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Riška - Cirkvenca - Baška - Rab - Lošinjvelj - Čikat - Lošinjmal svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenca svaki dan tamo i natrag, utorak produženje - do Riške, Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravništvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Steckenpferd-Lilienmilch-Sapun

od Bergmann & Co. Tebeben u Mbe jest jedini sapun koji čuva kožu od sušenih i pjege i uziraje ljepu, mekanu i bijelu. Pje, što se sa dnevno delatostim u svakom mome nepočetno dokazati.
Lomad po 80 para dolje sa u svim lokalima, drogerijama i parfumerijama.
Iste se preporuča Bergmannova Lillencrème, Masera kao izvrstan sredstvo za njeganje ruku u godišnje. Cena u botama po 70 para hom. Dolje se po svuda.

Na

obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo pripjele za dojuču jesenaku zimsku sezonu:

Odiijela za gospodu

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Ogrtači za gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Tkanine za gospodje

zadnja novost u bogatom izboru.

Rubenina za gospodje

od najjednostavnije do najfinije.

Pokrivala za postelju i stol,

- Posteljina i stolno rublje -

u velikom izboru i u raznim cijenama.

Sagovi za salon stol i pod

Zavjese

iz sukna, baršona, platna, čipaka i tula.

Stors, Bofains, Bris-Bise

kao što i sve dotične stvari.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

Više kuća u Puli malih i velikih prodaju se odmah uz povoljne cijene. — Uplti neka se dostave na uredništvo lista.

1000

i tisuću slika i raznih predmeta za muška i ženska odijela su u cjeniku, kojega razaslije badava Jugoslavenska raspadaonica

E. Staromecki, Celje, br. 314.

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.
Upitati u tiskari Laginja i dr. Pula, ulica Giulia, 1.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Najbolji česki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišano 2 K; bolje 2.40 K; prva vrst polu-svijetlo 2.80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5.10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bijelo, očišano 6.40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; najfinije prane pahuljice 12 K. Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krepeti

iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 18 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojed. pokrivač po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3.50 i 4 K. Parina 200 cm duga, 140 cm široka 12, 14.70, 17.50, 21 K; jastuci po 2, 2.50 i 3 K. Podgarine od lipe grubine tkanine 180 cm duga, 116 cm široka 12.80 i 14.80 K. — Razaslije se pouzdećem počam od 12 K franko. Čoba se zamjenjuje ili ustimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se česka. — Čienol badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Bogati izbor

gotovih odijela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

Novost

Konfekcija za gospodje englezki zajamčeni nepromoćivi ogrtači.

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA, TRST

Piazza Foro